

**Powiatowy Urząd Pracy
Cieszynie
Plac Wolności 6
43 – 400 Cieszyn**

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE CIESZYŃSKIM
W 2012 ROKU**

Cieszyn, 22 marca 2013r.

Spis treści

WSTĘP.....	3
1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	6
1.1 Charakterystyka bezrobocia w powiecie cieszyńskim	7
1.2 Struktura bezrobocia wg zawodów.....	9
1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów.....	12
2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW).....	14
2.1 Struktura bezrobotnych i ofert pracy wg PKD w powiecie cieszyńskim.....	18
3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH.....	199
WNIOSKI	244

WSTĘP

Bezrobocie jako stały element gospodarki wolnorynkowej jest jednym z głównych problemów społecznych istotnych dla rozwoju powiatu cieszyńskiego. Obecnie szczególną uwagę należy poświęcić na dostosowanie systemu kształcenia do zmieniającego się zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje zasobów ludzkich. Realizowanie tego zamierzenia wymaga zastosowania sprawnego systemu informacyjnego opartego na weryfikacji i analizie bieżących danych dotyczących poziomu i struktury bezrobocia oraz ofert pracy.

W tym celu opracowano w Departamencie Rynku Pracy MGiP metodologię wyodrębniania zawodów deficytowych i nadwyżkowych. MZDiN jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na prace i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz. Dane te stanowią niezbędne informacje dla prawidłowego funkcjonowania systemu szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego. Dane te stanowią jednak pewien wycinek wiedzy o rynku pracy w ujęciu lokalnym.

Celem opracowania jest systematyczne obserwowanie zjawisk zachodzących na cieszyńskim rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowaniu na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów takich jak szkolenia bezrobotnych, pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe itp.

Przez **zawód deficytowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Przez **zawód nadwyżkowy** należy rozumieć zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.

Opracowanie raportu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli:

1. Określić kierunki i natężenie zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnym rynku pracy (powiat cieszyński),
2. Stworzyć bazę informacyjną dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym (powiat cieszyński),
3. Określić odpowiednie kierunki szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
4. Usprawnić poradnictwo zawodowe poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
5. Ułatwić realizację programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Głównymi użytkownikami monitoringu są:

- powiatowe i wojewódzkie Urzędy Pracy,
- Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej,
- Władze oświatowe wszystkich szczebli (MEN, kuratoria oświaty),
- Dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek naukowo-badawczych,
- Instytucje szkoleniowe,
- Inne zainteresowane organy rządowe, samorządowe oraz organizacje społeczno-polityczne.

Źródłem informacji do opracowania niniejszego raportu są:

- Załącznik 3 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2012 rok”* oraz
- Załącznik 2 do sprawozdania MPiPS-01 – *„Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2012 rok”*

Monitoring dotyczy 43 dużych grup zawodowych (kod 2 cyfrowy), 444 grup elementarnych (kod 4 cyfrowy) oraz 2360 zawodów i specjalności określonych w „Klasyfikacji zawodów i specjalności” wprowadzonej do stosowania rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz.U. Nr 82 z dnia 17 maja 2010 r., poz. 537). Ponadto przy monitoringu należy uwzględnić również poziom i strukturę bezrobotnych oraz zgłaszanych ofert pracy według Polskiej Klasyfikacji Działalności, która obowiązuje na mocy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 2007 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD).

Metodologia opracowania. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych została opracowana na podstawie 30 najliczniejszych zawodów w oparciu o następujące tablice:

- ✓ Bezrobotni wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Struktura bezrobotnych według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Napływ bezrobotnych według zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Struktura napływu bezrobotnych według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Oferty pracy według zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Struktura ofert pracy według grup zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Zawody deficytowe i nadwyżkowe w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Ranking zawodów generujących długotrwałe bezrobocie w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,
- ✓ Struktura bezrobotnych i ofert pracy według PKD w powiecie cieszyńskim w 2012 roku,

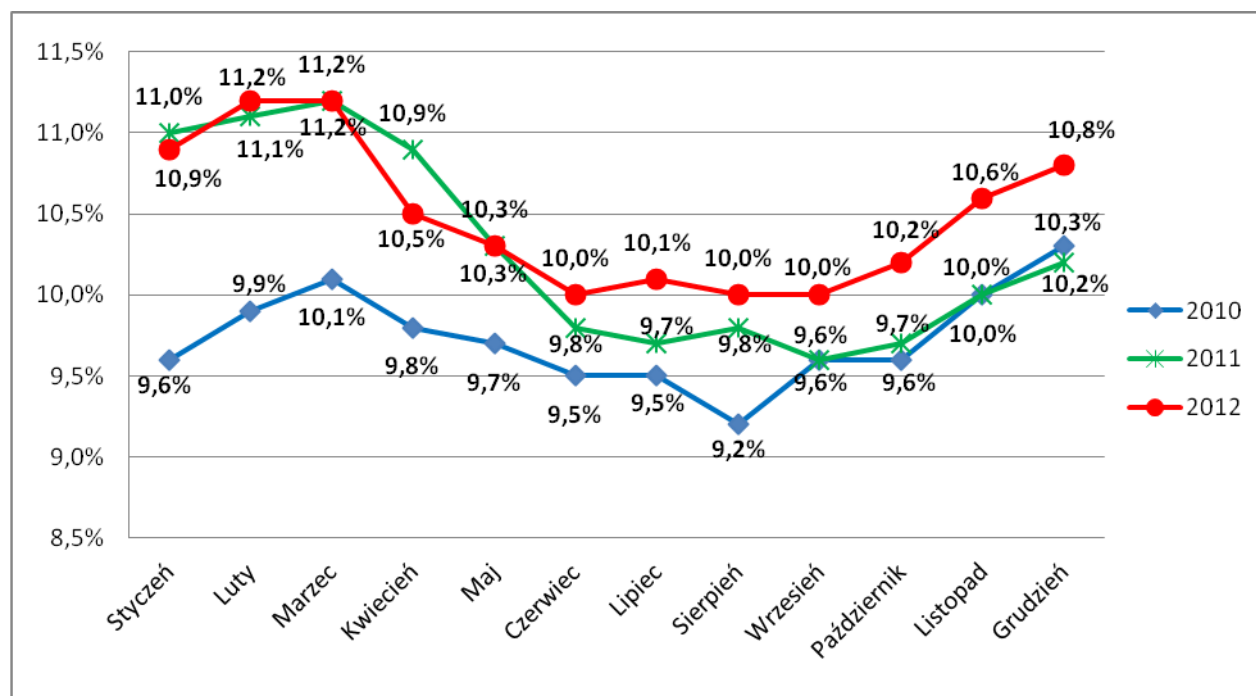
- ✓ Ranking zawodów zgłoszonych w ofertach pracy w powiecie cieszyńskim w 2012 roku ze względu na wskaźnik szansy uzyskania oferty.

1. ANALIZA BEZROBOCIA WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Stopa bezrobocia na koniec 2012 roku w powiecie cieszyńskim wyniosła 10,8% (7 458 osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie) i utrzymuje tendencje wzrostową od października 2012 roku. W odniesieniu do województwa śląskiego w powiecie cieszyńskim stopa bezrobocia w poszczególnych miesiącach 2012 roku utrzymywała się na niższym poziomie – wyjątek stanowił miesiąc marzec, kiedy to w powiecie cieszyńskim stopa bezrobocia wynosiła 11,2%, a w województwie śląskim 11%. Stan ten różnicują dane statystyczne dotyczące stopy bezrobocia rejestrowanego w roku 2011, kiedy to sytuacja była odwrotna, a wyjątek stanowiły miesiące wrzesień i październik, kiedy stopy zarówno w województwie śląskim jak i powiecie cieszyńskim wynosiły odpowiednio 9,6% i 9,7%. Na zdecydowanie wyższym poziomie utrzymuje się stopa bezrobocia w Polsce – na koniec grudnia 2012 roku była wyższa niż w powiecie cieszyńskim o 2,6 punkty procentowe.

W stosunku do grudnia 2011 roku stopa bezrobocia w powiecie cieszyńskim wzrosła o 0,5 punktu procentowego. Nie ulega wątpliwości, iż zjawiska gospodarcze wpływają znacznie na sytuację na lokalnym rynku pracy. W pierwszych trzech miesiącach 2012 roku stopa bezrobocia wzrastała, po czym nastąpił jej spadek w kolejnych miesiącach. Jak można zauważyć na wykresie zasadniczy wzrost ponownie nastąpił w październiku. Wciąż problemem jest sytuacja osób, które są zarejestrowane w ewidencji osób bezrobotnych jednak realną przyczyną rejestracji nie jest tylko deklarowana gotowość do pracy, a raczej zgłoszenie do ubezpieczenia zdrowotnego. Zasadniczo od maja do października 2012 roku stopa bezrobocia w powiecie cieszyńskim utrzymywała się na poziomie 10%.

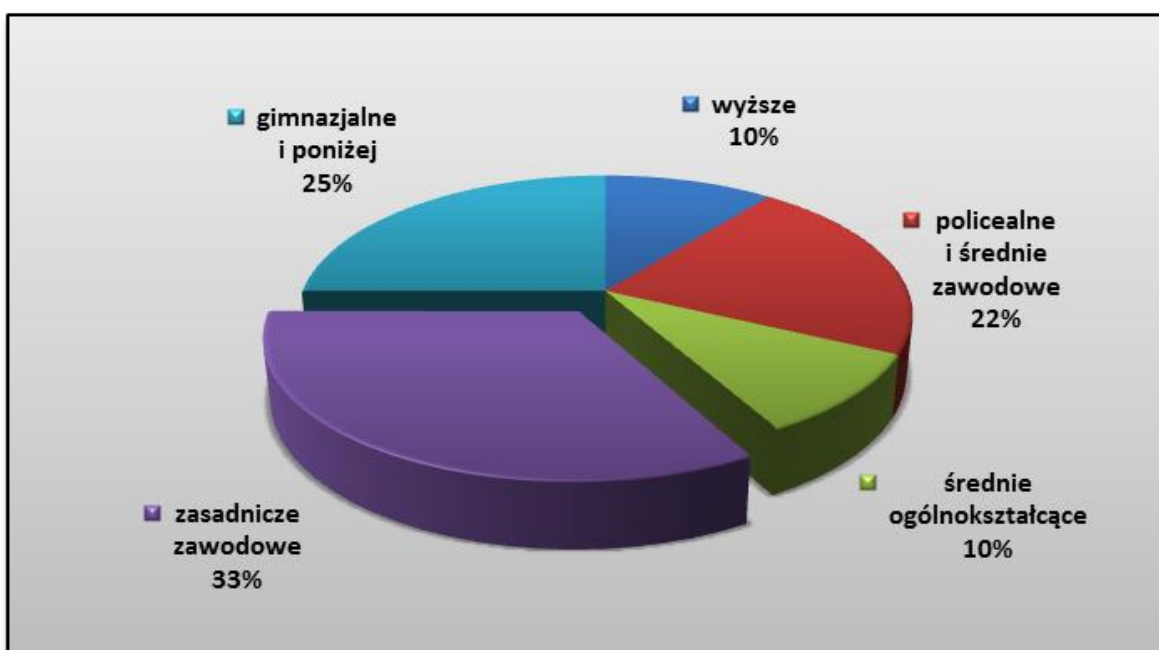
Wykres nr 1. Stopa bezrobocia w powiecie cieszyńskim na przestrzeni 2010, 2011 i 2012 roku

1.1 Charakterystyka bezrobocia w powiecie cieszyńskim

Wśród osób bezrobotnych z terenu powiatu cieszyńskiego najczęściej posiada wykształcenie zasadnicze zawodowe – 33%. Na wysokim poziomie utrzymuje się również udział osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym – 25%. Trzecią najliczniejszą grupę tworzą osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 22%. Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowią 10% ogółu bezrobotnych. W roku 2012 liczba osób posiadających wykształcenie wyższe utrzymywała się na takim samym poziomie jak w roku ubiegłym - procentowo kształtowała się na poziomie 10%.

Wykres nr 2. Struktura wykształcenia bezrobotnych w powiecie cieszyńskim (stan na 31.12.2012)

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Ponad połowę bezrobotnych stanowią kobiety (52%) i podobnie jak w roku ubiegłym nie występuje wyraźne zróżnicowanie pod kątem płci w ilości zarejestrowanych osób bezrobotnych. W 2012 roku najliczniejszą grupę osób bezrobotnych przeprowadzając analizę pod kątem wieku stanowiły osoby powyżej 45 roku życia (2 399 osoby). Zauważyć należy, że liczba osób zarejestrowanych które ukończyły 45 rok życia co roku wzrasta, co ma silny związek z trudną sytuacją tych osób na rynku pracy (wzrost o 207 osób) – osoby te w 2012 roku stanowiły 32% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Drugą najliczniejszą grupę stanowiły osoby pomiędzy 25 a 34 rokiem życia (2 064 osób – 28%). Na trzecim miejscu znalazła się młodzież do 25 roku życia (1 605 osób – 21%). Najmniej liczną grupę zarejestrowanych stanowią osoby w przedziale wieku 35-44, bo 19% wszystkich osób bezrobotnych.

W 2012 roku podobnym udziałem procentowym ze względu na okres pozostawania bez pracy charakteryzują się trzy grupy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat można zaobserwować pewne zmiany w wyżej wymienionych strukturach osób zarejestrowanych w urzędzie. Grupa osób zarejestrowana od 1 do 3 miesięcy nieznacznie wzrosła (w porównaniu z rokiem 2011 o 1 pkt. procentowy) i od kilku lat utrzymuje się na dość wysokim poziomie (21% osób bezrobotnych). Udział osób zarejestrowanych w okresie od 3 do 6 miesięcy oraz od 6 do 12 miesięcy w ostatnich trzech latach nieznacznie się zmniejszył – odsetek osób stanowił odpowiednio po 18% (w stosunku do roku 2011 nastąpił spadek o 3 pkt. procentowe). Niepokojąca jest sytuacja osób długotrwale bezrobotnych, które stanowią 43,2% ogółu zarejestrowanych osób bezrobotnych. Wyjaśnić należy, że zgodnie z rozumieniem ustawy osobą długotrwale bezrobotną jest osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego.

Długoterminowe pozostawanie bez pracy jest często skutkiem czynników strukturalnych, takich jak niskie kwalifikacje zawodowe i ich niedostosowanie do aktualnych potrzeb rynku pracy. Stanowi to trudną do pokonania barierę i powoduje problemy, z jakimi muszą stykać się osoby dotknięte bezrobociem. Osoby długotrwale bezrobotne stanowią szczególną grupę, która wymaga nie tylko szerszej aktywizacji i dłuższej ścieżki aktywizacji ale i większego kapitału. Czas pozostawania bez pracy to jeden z elementów uwzględniany przez pracodawców w procesie rekrutacji. Im dłuższy czas pozostawania bez pracy, tym trudniej przekonać pracodawcę do zatrudnienia. Brak aktywności stanowi istotną barierę podobnie, jak brak kwalifikacji lub doświadczenia zawodowego. Dodatkowo część osób wśród długotrwale bezrobotnych to osoby, których motywacja związana z rejestracją dotyczy także ubezpieczenia zdrowotnego. Często też są to osoby, które mają problemy pozazawodowe istotnie jednak wpływające na ich sytuację na rynku pracy, począwszy od stanu zdrowia (np. rejestracja po odebranej rencie ZUS), niską motywację do poszukiwania pracy wynikającą z negatywnych doświadczeń towarzyszących szukaniu zatrudnienia i przeświadczeniu, że „pracy i tak nie ma”, czy sytuacja rodzinna niejednokrotnie uniemożliwiająca faktyczne podjęcie pracy (np. brak opieki nad dziećmi).

Najmniej liczną grupę w 2012r. stanowiły osoby zarejestrowane do miesiąca – 10%. W ostatnich trzech latach wskaźnik ten pozostawał na podobnym poziomie co wskazuje na fakt, że ta grupa osób pozostających bez pracy dobrze radzi sobie na rynku pracy.

1.2 Struktura bezrobocia wg zawodów

Charakterystyka bezrobocia wymaga szczegółowego zbadania struktury bezrobotnych pod względem posiadanego zawodu. Dzięki temu możliwe będzie wykazanie zawodów, które posiada duża liczba bezrobotnych.

Tabela nr 1. Najliczniejsze zawody osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie w 2012 roku (stan na 31.12.2012)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób	Kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	000000	Bez zawodu	754	375	10,1%
2	522301	Sprzedawca	610	561	8,2%
3	512001	Kucharz	216	159	2,9%
4	331403	Technik ekonomista	204	177	2,7%
5	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	151	122	2%
6	711202	Murarz	151	1	2%
7	515303	Robotnik gospodarczy	145	39	1,9%
8	512002	Kucharz małej gastronomii	139	89	1,8%
9	753105	Krawiec	125	122	1,7%
10	751201	Cukiernik	120	109	1,6%
11	311504	Technik mechanik	118	17	1,6%
12	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	118	0	1,6%
13	513101	Kelner	116	100	1,5%
14	723105	Mechanik samochodów osobowych	112	1	1,5%
15	931301	Robotnik budowlany	110	0	1,5%
16	311204	Technik budownictwa	101	18	1,4%
17	722204	Ślusarz	101	6	1,4%
18	752205	Stolarz	97	1	1,3%
19	514101	Fryzjer	94	87	1,3%
20	235107	Pedagog	73	63	1%
Pozostałe			3803	1817	51%
Razem			7458	3864	100

W powyższej tabeli przedstawiono zawody, które były najliczniej reprezentowane przez bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie na koniec roku 2012. Pomijając bardzo dużą grupę osób „bez zawodu” liczącą 754 osób, które nie ukończyły żadnej szkoły ponadgimnazjalnej, bądź ukończyły liceum ogólnokształcące, najczęściej występującymi są zawody uzyskiwane po zakończeniu nauki na poziomie zasadniczym zawodowym oraz na poziomie średnim zawodowym. Do tych pierwszych należą m.in. sprzedawca, kucharz, murarz, krawiec oraz cukiernik.

W drugiej grupie najwięcej osób zdobyło zawód technika ekonomisty, technika żywienia i gospodarstwa domowego, technika mechanika, czy technika budownictwa.

Najczęściej spotykanym zawodem wymagającym uzyskania wyższego wykształcenia jest zawód pedagoga (reprezentowany przez 73 osoby – o 18 osób więcej niż w roku ubiegłym).

Na siódmym miejscu pojawił się reprezentowany przez 145 osób (w tym 39 kobiet) zawód robotnik gospodarczy. Są to najczęściej osoby bez wyuczonego zawodu, które wykonywały pracę na stanowiskach odpowiedzialnych m.in. za utrzymanie porządku, prace pomocnicze, konserwatorskie itp.

Tabela nr 2. Najliczniejsze zawody bezrobotnych absolwentów w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie w 2012 roku (stan na 31.12.2012) – bezrobotni absolwenci zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie z wszystkich rodzajów szkół, nie tylko z powiatu cieszyńskiego.

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób	Kobiety
1	000000	Bez zawodu	135	68
2	522301	Sprzedawca	31	27
3	512002	Kucharz małej gastronomii	27	14
4	514101	Fryzjer	26	25
5	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	18	0
6	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	17	13
7	311204	Technik budownictwa	16	2
8	235107	Pedagog	14	11
9	711202	Murarz	13	0
10	512001	Kucharz	9	5
11	351203	Technik informatyk	9	0
12	741103	Elektryk	9	0
13	522305	Technik handlowiec	8	8
14	331403	Technik ekonomista	7	6
15	242217	Specjalista administracji publicznej	7	3
16	228301	Fizjoterapeuta	7	4
17	311504	Technik mechanik	6	0
18	752205	Stolarz	6	0
19	242190	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	6	4
20	311703	Technik górnictwa podziemnego	6	0
Pozostałe			201	112
Razem			578	302

Na uwagę zasługuje także sytuacja absolwentów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie. Widać różnice w kierunkach kształcenia wybieranych przez mężczyzn i kobiety.

Mężczyźni reprezentują zawody mechanika pojazdów samochodowych, technika budownictwa, murarza, technika informatyka, elektryka, technika mechanika, stolarza, itp. Kobiety przeważają w takich zawodach jak sprzedawca, fryzjer, technik żywienia i gospodarstwa domowego,

technik handlowiec, technik ekonomista, a w zawodach wymagających wyższego wykształcenia – pedagog i fizjoterapeuta.

Zawody te w większości reprezentują kierunki kształcenia oferowane przez szkoły powiatu cieszyńskiego. Cały czas bardzo duża liczba absolwentów gimnazjów wybiera naukę w liceach ogólnokształcących nie dających w rezultacie kwalifikacji zawodowych, ale przygotowujących do dalszego kształcenia na różnych kierunkach oferowanych przez uczelnie wyższe.

Tabela nr 3. Najliczniejsze zawody osób zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie w 2012 roku (stan na 31.12.2012)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Liczba osób	Kobiety
1	522301	Sprzedawca	225	211
2	512001	Kucharz	69	63
3	331403	Technik ekonomista	68	60
4	000000	Bez zawodu	62	29
5	515303	Robotnik gospodarczy	56	19
6	751201	Cukiernik	56	52
7	711202	Murarz	55	1
8	753105	Krawiec	51	51
9	722204	Ślusarz	41	3
10	513101	Kelner	38	34
11	311504	Technik mechanik	37	9
12	723105	Mechanik samochodów osobowych	35	0
13	931301	Robotnik budowlany	34	0
14	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	33	26
15	722314	Tokarz w metalu	32	12
16	751204	Piekarz	29	14
17	513202	Barman	27	20
18	613003	Rolnik	27	19
19	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	26	0
20	752205	Stolarz	25	0
Pozostałe			1184	591
Razem			2210	1214

Na koniec 2012 roku w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie widniało 2210 osób zarejestrowanych powyżej 12 miesięcy (o 244 więcej niż w roku 2011). Wśród tej grupy bezrobotnych najczęściej pojawiają się osoby z zawodem sprzedawcy, kucharza, technika ekonomisty, a także osoby bez zawodu.

1.3 Napływ bezrobotnych według zawodów

W celu zaobserwowania tendencji obecnie panujących na lokalnym rynku pracy konieczne jest zwrócenie uwagi na istotną kwestię jaką jest napływ bezrobotnych na przestrzeni 2012 roku. Uzyskamy w ten sposób pełniejszy obraz zjawiska bezrobocia i jego struktury w badanym okresie.

Tabela nr 4. Napływ (ilość rejestracji) bezrobotnych wg zawodów w powiecie cieszyńskim 2012 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety	% osób w danym zawodzie do ogółu bezrobotnych
1	000000	Bez zawodu	1130	511	11,9%
2	522301	Sprzedawca	707	650	7,4%
3	512001	Kucharz	255	165	2,7%
4	331403	Technik ekonomista	254	218	2,7%
5	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	227	170	2,4%
6	512002	Kucharz małej gastronomii	178	94	1,9%
7	311204	Technik budownictwa	155	37	1,6%
8	513101	Kelner	155	126	1,6%
9	711202	Murarz	154	0	1,6%
10	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	153	0	1,6%
11	515303	Robotnik gospodarczy	143	35	1,5%
12	723105	Mechanik samochodów osobowych	141	1	1,5%
13	311504	Technik mechanik	137	9	1,4%
14	514101	Fryzjer	136	127	1,4%
15	752205	Stolarz	133	1	1,4%
16	235107	Pedagog	132	115	1,4%
17	931301	Robotnik budowlany	132	0	1,4%
18	753105	Krawiec	129	126	1,4%
19	751201	Cukiernik	123	108	1,3%
20	722204	Ślusarz	122	5	1,3%
Pozostałe			4795	2258	50,6%
Razem			9491	4756	100

Największą grupę osób bezrobotnych, które rejestrowały się w 2012r. stanowią osoby bez zawodu – 1 130 osób (11,9%). Osoby posiadające zawód sprzedawcy stanowią 7,4%. Duży jest też napływ osób z wykształceniem w zawodzie kucharz (2,7%), technik ekonomista (2,7%), oraz technik żywienia i gospodarstwa domowego bo około 2,4% ogółu osób rejestrujących się. Wśród osób posiadających wykształcenie wyższe na 16 miejscu znalazł się zawód pedagoga – w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie w przeciągu 2012 roku zarejestrowały się 132 osoby. W głównej mierze zawodem pedagoga legitymizowały się kobiety – 87,1% rejestrujących się osób posiadających tytuł pedagoga.

Tabela nr 5. Napływ bezrobotnych absolwentów wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Bezrobotni ogółem	Bezrobotne kobiety
1	000000	Bez zawodu	322	172
2	522301	Sprzedawca	59	52
3	514101	Fryzjer	42	39
4	235107	Pedagog	41	36
5	512002	Kucharz małej gastronomii	40	21
6	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	33	27
7	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	29	0
8	311204	Technik budownictwa	27	5
9	242190	Pozostali specjaliści do spraw zarządzania i organizacji	21	15
10	264302	Filolog – filologia obcojęzyczna	17	13
11	711202	Murarz	17	0
12	351203	Technik informatyk	16	2
13	513101	Kelner	16	14
14	741103	Elektryk	15	0
15	228301	Fizjoterapeuta	13	10
16	242217	Specjalista administracji publicznej	13	8
17	331403	Technik ekonomista	13	12
18	522305	Technik handlowiec	13	12
19	242224	Specjalista do spraw stosunków międzynarodowych	12	8
20	752205	Stolarz	12	0
Pozostałe			485	259
Razem			1256	705

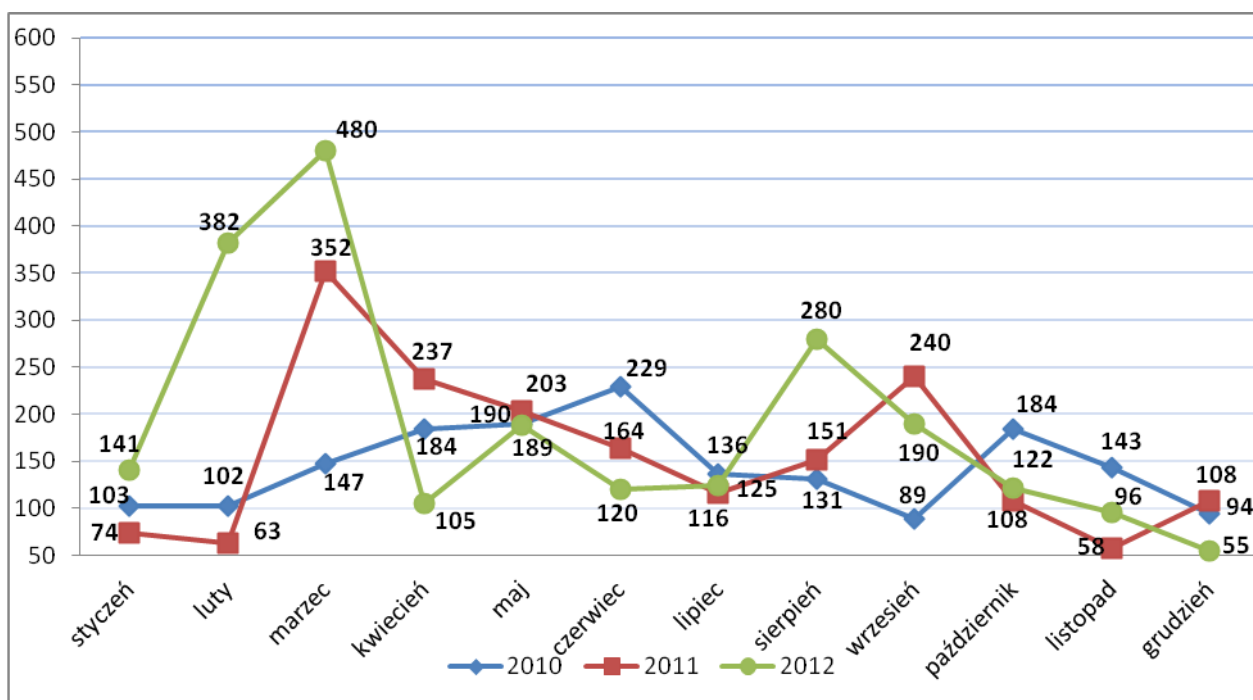
Wśród absolwentów najwięcej rejestrujących się nie posiada zawodu (25,6%). Część z nich planuje dalszą naukę w systemie dziennym i pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych tylko do dnia jej rozpoczęcia. Decyzja o rejestracji młodzieży wynika z braku pewności, czy dostaną się na studia dzienne, dlatego bywa często rejestracją bierną. Czasami osoby te podejmują staż, jednak najczęściej kończy się on przedwcześnie i tym samym nie zapewnia spodziewanych efektów. Dalej pojawiają się przede wszystkim osoby, które zdobyły wykształcenie zasadnicze zawodowe – sprzedawca, fryzjer, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, murarz oraz średnie zawodowe – technik żywienia i gospodarstwa domowego, technik budownictwa, technik informatyk, technik ekonomista. Osoby, które dokonywały rejestracji w 2012 roku, w głównej mierze reprezentują zawody, będące w ofercie szkół ponadgimnazjalnych działających na terenie powiatu cieszyńskiego. Na wysokim – 4 miejscu utrzymuje się zawód pedagoga – zarejestrowało się 41 osób z tym wykształceniem w tym 36 kobiet.

Problemem absolwentów jest albo nietrafny wybór zawodu, którego już „na starcie” nie chcą wykonywać, albo brak doświadczenia zawodowego, którego oczekują pracodawcy. Dlatego też staż powinien być narzędziem przede wszystkim w stosunku do osób wchodzących na rynek pracy, nie posiadających doświadczenia zawodowego. Ustawa rozszerza jednak grupy osób bezrobotnych, które mogą zostać objęte tą formą aktywizacji zawodowej.

2. ANALIZA OFERT PRACY WG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Analiza popytu na pracę stanowi kolejny element prezentowanego rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Dostarcza cennych informacji o rynku pracy zarówno jego uczestnikom, jak i instytucjom, których działania są z nim powiązane bądź mają na niego wpływ, tj. samorządowi i instytucjom oświatowym. Analiza dotyczy ofert pracy zgłaszanych przez pracodawców do Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie (nie uwzględnia wszystkich ruchów kadrowych i zapotrzebowania na wolne stanowiska pracy na terenie powiatu cieszyńskiego, gdyż nie wszyscy pracodawcy korzystają z usługi pośrednictwa będącej w ofercie urzędów pracy). Poza tym oczywistym jest pozyskiwanie pracowników z wykorzystaniem dostępnych metod mimo, iż to oferta urzędu pracy jest dla firm korzystna bo najmniej kosztowna. Firmy ponadto często korzystają z oferty agencji zatrudnienia po to by przenieść realne koszty utrzymania pracownika poza zakład pracy, a tym samym nie mieć zobowiązań wynikających z kodeksu pracy itp.

Wykres nr 3. Liczba ofert pracy w powiecie cieszyńskim na przestrzeni 2010, 2011 i w 2012 roku

Źródło: Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie

Zgodnie z definicją zawartą w *Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* przez ofertę pracy rozumiemy "wolne od wymagań naruszających zasadę równego traktowania w zatrudnieniu, w rozumieniu przepisów prawa pracy, zgłoszone przez pracodawcę do powiatowego urzędu pracy co najmniej jednego wolnego miejsca zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w określonym zawodzie lub specjalności w celu uzyskania pomocy w znalezieniu odpowiedniego pracownika." Ogólna liczba ofert pracy obejmuje również wnioski składane przez organizatorów stażu, bowiem rejestr wniosków o staż wymaga przyjęcia i umieszczenia ich w bazie ofert pracy.

Tabela nr 6. Oferty pracy wg zawodów w powiecie cieszyńskim w 2012 roku (stan na 31.12.2012)

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy zgłoszone w 2012 roku
1	522301	Sprzedawca	181
2	515303	Robotnik gospodarczy	149
3	411004	Technik prac biurowych	142
4	243305	Specjalista do spraw sprzedaży	105
5	911207	Sprzątaczką biurowa	75
6	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej	68
7	818990	Pozostali operatorzy stacjonarnych maszyn i urządzeń gdzie indziej niesklasyfikowani	66
8	931301	Robotnik budowlany	49
9	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	46
10	512001	Kucharz	44
11	513101	Kelner	41
12	962990	Pozostali pracownicy przy pracach prostych gdzie indziej niesklasyfikowani	40
13	911290	Pozostałe pomoce i sprzątaczkę biurowe, hotelowe i podobne	39
14	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	37
15	711202	Murarz	35
16	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	34
17	311502	Kontroler jakości wyrobów mechanicznych	28
18	514101	Fryzjer	27
19	932990	Pozostali robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	25
20	341202	Opiekun osoby starszej	23
Pozostałe oferty			1031
Razem			2285

W 2012 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie wpłynęło zapotrzebowanie na 2285 wolne miejsca pracy. Należy zaznaczyć, iż przez wolne miejsca pracy rozumieć należy zarówno oferty pracy stałej i okresowej zgłaszane przez pracodawców (1 621), prac społecznie użytecznych (68), a także oferty stażu (593) i przygotowania zawodowego dorosłych

(3 oferty przygotowania zawodowego, docelowo przygotowanie zawodowe rozpoczęły dwie osoby). W porównaniu do roku 2011 liczba miejsc pracy zwiększyła się o 411.

Najwięcej ofert pracy do Powiatowego Urzędu Pracy wpływało w marcu (480), lutym (382) i sierpniu (280).

W 2012r. najbardziej poszukiwanymi pracownikami byli sprzedawcy – pracodawcy zgłosili 181 wolne wakaty co stanowi 7,9% ogółu wolnych stanowisk, robotnicy gospodarczy (149) oraz technicy prac biurowych (142). W dalszym ciągu, podobnie jak w latach poprzednim dużym zapotrzebowaniem wśród pracodawców charakteryzowało się stanowisko sprzedawcy, pomimo faktu iż jest to najliczniej reprezentowany zawód przez osoby zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie. Spośród 181 ofert, które wpłynęły do urzędu pracy na stanowisko sprzedawcy 117 było ofertami pracy, natomiast 72 oferty były ofertami stażu. Na stanowisko robotnika gospodarczego wpłynęło 149 ofert, co stanowi 6,5% wszystkich ofert zgłaszanych do urzędu pracy w 2012 roku (68 ofert stanowiły prace społecznie użyteczne, 57 oferty pracy, 22 oferty robót publicznych oraz 2 oferty stażu). Na trzecim miejscu wśród napływających ofert pracy uplasował się zawód technika prac biurowych, który stanowił 6,2 % ogółu ofert pracy (130 ofert stażu i 12 ofert pracy).

Zauważyć należy, że zapotrzebowanie na w/w zawody pojawiało się głównie w ofertach związanych ze stanowiskami tworzonymi w ramach prac społecznie użytecznych oraz staży. Natomiast najwięcej ofert pracy (nie uwzględniając ofert stażowych i ofert prac społecznie użytecznych) wpłynęło na stanowisko specjalisty do spraw sprzedaży (103 oferty pracy). Były to w głównej mierze stanowiska zgłoszone przez firmę MILMEX Systemy Komputerowe Spółka z o. o. – poszukiwano 100 osób, które w ramach podjętej pracy miały się zająć sprzedażą produktu NetMaks na terenie powiatu cieszyńskiego, Bielska Białej, Żywca, Wodzisławia Śląskiego i Częstochowy. Pracodawca oczekiwał od kandydatów na w/w stanowisko przede wszystkim minimum wykształcenia średniego oraz rocznego doświadczenia w zakresie sprzedaży produktu lub usługi i umiejętności obsługi klienta.

Na uwagę zasługuje także stanowisko pracownika ochrony fizycznej bez licencji, pracodawcy poszukiwali 46 osób, często są to oferty pracy skierowane do osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności – w roku 2012 spośród 46 oferowanych stanowisk 39 było skierowanych dla osób niepełnosprawnych. Na stanowisko sprzątaczk biurowej wpłynęło 75 ofert, w tym 51 (68%) skierowanych dla osób niepełnosprawnych.

W odniesieniu do lat poprzednich rok 2012 wyróżnia się wzrostem ilości ofert pracy na stanowiskach obsługi biurowej, które w większości są propozycjami stażu (wzrost o 30 stanowisk w porównaniu do roku poprzedniego). Na wysokim poziomie utrzymują się oferty zatrudnienia nie

wymagające wysokich kwalifikacji takie jak: robotnik gospodarczy, sprzętaczką, pracownik ochrony fizycznej bez licencji czy operatorzy maszyn.

Spośród ofert wymagających kwalifikacji najczęściej pojawia się zapotrzebowanie na sprzedawców, opiekunów w domu pomocy społecznej, pracowników branży gastronomicznej (kucharzy, kelnerów), kierowców samochodów ciężarowych, mechaników maszyn i urządzeń przemysłowych, fryzjerów oraz pracowników sektora budowlanego (robotnik budowlany, murarz).

2.1 STRUKTURA BEZROBOTNYCH I OFERT PRACY WG PKD W POWIECIE CIESZYŃSKIM

Tabela nr 7. Bezrobotni wg rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy w powiecie cieszyńskim wg sekcji PKD pracodawców w 2012 roku

Lp.	Sekcja PKD	Bezrobotni zarejestrowani w 2012 r.	Oferty pracy zgłoszone w 2012 r.
1	Przetwórstwo przemysłowe	1685	319
2	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1249	387
3	Działalność niezidentyfikowana	960	0
4	Pozostała działalność usługowa	898	146
5	Budownictwo	889	189
6	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	573	133
7	Transport i gospodarka magazynowa	293	36
8	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	263	229
9	Edukacja	218	94
10	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	212	82
11	Pozostałe	886	670
	Razem	8126	2285

W 2012 roku największą liczbę osób rejestrujących się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie generował przemysł przetwórczy, a w dalszej kolejności działalności handlowe, usługowe i budownictwo. W analizowanym okresie najwięcej ofert pracy zgłosiły firmy z sektorów: handlowego, przetwórstwa przemysłowego oraz usług administrowania.

3. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Poniższą analizę przeprowadzono w oparciu o wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów, który został wyliczony na podstawie wzoru.

Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów k ($W_{n,l}^k$)

$$W_{n,l}^k = \frac{\bar{O}_l^k}{\bar{B}_l^k}$$

gdzie:

$\bar{O}_l^k$, $\bar{B}_l^k$ są określone wzorami (1) i (2)

$$\bar{O}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 O_i^k}{12} \quad (1)$$

$$\bar{B}_l^k = \frac{\sum_{i=1}^6 B_i^k}{12} \quad (2)$$

gdzie:

O_i^k - liczba zgłoszonych ofert pracy w i-tym miesiącu w zawodzie k

B_i^k - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w i-tym miesiącu w zawodzie k

Przyjęto, że zawody o wskaźniku:

$W_{n,l}^k < 0,9$ to zawody nadwyżkowe,

$0,9 \leq W_{n,l}^k \leq 1,1$ to zawody zrównoważone (wykazujące równowagę na rynku pracy),

$W_{n,l}^k > 1,1$ to zawody deficytowe

Analizując sporządzony raport można zauważyć, iż spora grupa zawodów – 104, osiągnęła wskaźnik określony jako maksymalny. Po szczegółowych badaniach wynika, iż taką wartość wskaźnika przyjmują te zawody, w których w minionym roku zgłoszono oferty pracy, natomiast nie odnotowano w ewidencji bezrobotnych osób zarejestrowanych posiadających wymieniony zawód. Należy więc przyjąć, że są to zawody deficytowe. Zgodnie z zaleceniami Departamentu Rynku Pracy raport diagnostyczny ma nie uwzględniać maksymalnych deficytów i nadwyżek oraz zawodów tzw. „pozostałych”.

Tabela nr 8. Zestawienie zawodów deficytowych w powiecie cieszyńskim w 2012 roku wg wskaźnika intensywności deficytu zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	3,83	0,17	23
2	341203	Opiekun w domu pomocy społecznej	5,67	0,42	13,6
3	541308	Pracownik ochrony fizycznej I stopnia	0,67	0,08	8
4	343301	Bibliotekarz	0,58	0,08	7
5	721302	Blacharz budowlany	0,58	0,08	7
6	962903	Parkingowy	0,5	0,08	6
7	142004	Kierownik supermarketu	0,42	0,08	5
8	431102	Fakturzystka	0,42	0,08	5
9	531202	Asystent nauczyciela przedszkola	1	0,25	4
10	262102	Muzealnik	0,33	0,08	4
11	722304	Operator maszyn do produkcji wyrobów z drutu, lin, siatek i kabli	0,33	0,08	4
12	341202	Opiekun osoby starszej	1,92	0,5	3,83
13	235914	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	0,58	0,17	3,5
14	411004	Technik prac biurowych	11,83	3,83	3,09
15	233019	Nauczyciele przysposobienia obronnego	0,25	0,08	3
16	242307	Specjalista do spraw kadr	0,25	0,08	3
17	524402	Organizator obsługi sprzedaży internetowej	0,25	0,08	3
18	821906	Monter wyrobów z tworzyw sztucznych	0,25	0,08	3
19	311502	Kontroler jakości wyrobów mechanicznych	2,33	0,83	2,8
20	514202	Kosmetyczka	1,17	0,5	2,33
21	911207	Sprzątaczką biurowa	6,25	2,92	2,14
22	263401	Psycholog	0,33	0,17	2
23	311201	Kosztorysant budowlany	0,33	0,17	2
24	412001	Sekretarka	1,42	0,75	1,89
25	325907	Terapeuta zajęciowy	0,58	0,33	1,75
26	751106	Ubojowy	0,83	0,5	1,67
27	931203	Meliorant	0,42	0,25	1,67
28	524601	Wydawca posiłków / bufetowy	0,92	0,58	1,57
29	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	2,83	2	1,42
30	325905	Opiekunka dziecięca	1	0,75	1,33

Pierwsze miejsce w tabeli zawodów deficytowych zajmuje pracownik ochrony fizycznej bez licencji. W 2012 roku wpłynęło do urzędu pracy zapotrzebowanie na 46 stanowisk – dwie firmy w ramach złożonej oferty zgłosiły po 10 stanowisk – firma PHU TIFOM oraz EZT Zakłady Usługowe sp. z o. o. Spośród zgłoszonych ofert 39 (85%) było skierowanych do osób posiadających orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. Na trzecim miejscu uplasował się zawód pracownik ochrony fizycznej I stopnia – wpłynęło zapotrzebowanie na 8 stanowisk.

Na drugim miejscu wśród zawodów deficytowych pojawił się opiekun w domu pomocy społecznej – w 2012 roku firma Gemini Spółka z o.o. SKA zgłosiła zapotrzebowanie na 60 miejsc pracy. Złożona oferta wynikała z zamiaru otwarcia na terenie naszego powiatu domu pomocy społecznej, który to do dnia dzisiejszego nie zaczął funkcjonować, a co za tym idzie nie doszło do zatrudnienia żadnej osoby. Pozostałe 8 ofert było ofertami staży.

W zawodach deficytowych występują stanowiska nie wymagające kwalifikacji zawodowych, można do nich zaliczyć parkingowego, sprzątaczkę biurową, ubojowego oraz melioranta.

Zauważalne także są oferty z sektora produkcyjnego i przetwórczego na stanowiska związane z pracą na liniach produkcyjnych oraz w działach kontroli jakości. Pracodawcy najczęściej poszukują osób gotowych do podjęcia pracy w systemie zmianowym, mających już doświadczenie na podobnych stanowiskach.

W części wymienionych w tabeli zawodów deficytowych pracodawcy zatrudniają na zgłaszane stanowiska osoby, które niekoniecznie wyuczone są w danym zawodzie, ale posiadają kursy czy umiejętności, których poszukuje pracodawca. Dodatkowo w większości przypadków nie ma szkół kształcących w tych zawodach i aby je wykonywać potrzebne jest doświadczenie zawodowe lub specjalistyczne szkolenia, które osoby bezrobotne mogą nabywać m.in. za pośrednictwem Urzędu Pracy, czy przyuczenie przez pracodawców już w trakcie okresu zatrudnienia bądź staży.

Tabela nr 9. Zestawienie zawodów nadwyżkowych w powiecie cieszyńskim w 2012 roku wg wskaźnika intensywności nadwyżki zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów
1	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0,08	12,75	0,01
2	235107	Pedagog	0,08	11	0,01
3	512002	Kucharz małej gastronomii	0,17	14,83	0,01
4	331403	Technik ekonomista	0,25	21,17	0,01
5	311204	Technik budownictwa	0,17	12,92	0,01
6	723105	Mechanik samochodów osobowych	0,17	11,75	0,01
7	741207	Elektromonter (elektryk) zakładowy	0,08	4,33	0,02
8	722314	Tokarz w metalu	0,08	4,25	0,02
9	932101	Pakowacz	0,17	6,17	0,03
10	753105	Krawiec	0,33	10,75	0,03
11	233025	Nauczyciel wychowania fizycznego	0,08	2	0,04
12	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,08	1,92	0,04
13	713101	Malarz – tapeciarski	0,25	5,5	0,05
14	751204	Piekarz	0,33	7,08	0,05
15	722312	Szlifierz metali	0,08	1,67	0,05
16	723304	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	0,08	1,5	0,06
17	422103	Technik obsługi turystycznej	0,17	2,92	0,06
18	752205	Stolarz	0,67	11,08	0,06
19	751201	Cukiernik	0,67	10,25	0,06
20	234113	Nauczyciel nauczania początkowego	0,08	1,25	0,07
21	242217	Specjalista administracji publicznej	0,25	3,5	0,07
22	721301	Blacharz	0,08	1,17	0,07
23	713102	Malarz budowlany	0,25	3,42	0,07
24	753303	Szwaczka	0,17	2,17	0,08
25	325401	Technik fizjoterapii	0,08	1,08	0,08
26	524502	Sprzedawca na stacji paliw	0,08	1	0,08
27	241306	Specjalista do spraw finansów	0,17	1,92	0,09
28	351203	Technik informatyk	0,5	5,67	0,09
29	242224	Specjalista do spraw stosunków międzynarodowych	0,17	1,83	0,09
30	321402	Technik dentystyczny	0,08	0,92	0,09

Zawody nadwyżkowe to zawody reprezentowane przez dużą ilość bezrobotnych, na które istnieje mały popyt na lokalnym rynku pracy w ramach ofert zgłaszanych przez pracodawców do Powiatowego Urzędu Pracy w Cieszynie.

Spośród zawodów nadwyżkowych wyróżniają się mechanik pojazdów samochodowych i mechanik samochodów osobowych, na które w 2012 roku wpłynęły w sumie 3 oferty pracy, a w ewidencji urzędu pracy wiele osób posiada wykształcenie w tych zawodach uzyskane często wiele lat temu.

Technicy ekonomiści, technicy budownictwa, technicy obsługi turystycznej, technicy informatyki, pedagodzy to grupy osób, które znajdują często zatrudnienie na stanowiskach zbliżonych do posiadanych kwalifikacji. Zawody nadwyżkowe reprezentują najczęściej kierunki kształcenia szkół zasadniczych zawodowych i średnich zawodowych działających obecnie bądź w przeszłości na terenie naszego powiatu.

Wśród osób posiadających wyższe wykształcenie na wysokim poziomie (drugie miejsce w rankingu) utrzymuje się zawód pedagoga – w 2012 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie zarejestrowały się 132 osoby legitymizujące się tym zawodem, a w przeciągu roku na stanowisko pedagoga wpłynęła 1 oferta stażu.

Lokalny rynek pracy nie jest w stanie przyjąć wszystkich absolwentów danego profilu i konieczne jest poszukiwanie pracy na stanowisku mniej lub bardziej odległym od uzyskanego wykształcenia. Często mając trudności w znalezieniu zatrudnienia w swoim wyuczonym zawodzie, osoby bezrobotne decydują się na podnoszenie kwalifikacji poprzez dalsze kształcenie czy przekwalifikowanie umożliwiające zdobycie bardziej poszukiwanych umiejętności.

Coraz częściej obserwowane jest zjawisko podejmowania pracy na stanowiskach niezgodnych z kierunkiem wykształcenia. Nakłada się na to wiele czynników. Jedną z istotnych spraw jest nietrafny wybór zawodu i fakt, iż absolwenci zdecydowanie stwierdzają, że chcą iść inną drogą zawodową. Stanowi to także trudność dla pośredników pracy, którzy realizując oferty pracy poszukują kandydatów dla których spełnia ona kryterium „odpowiedniej pracy”. Definicja „odpowiedniej pracy” uwzględnia zarówno kwalifikacje jak i doświadczenie zawodowe. Wskazuje to, iż na dynamicznym rynku pracy cechą kluczową jest i będzie elastyczność.

WNIOSKI

Analizując sytuację na lokalnym rynku pracy można zauważyć, że w pierwszym kwartale 2012 roku stopa bezrobocia utrzymywała się na podobnym poziomie co w roku 2011. Począwszy od drugiego kwartału nastąpił spadek poziomu bezrobocia, jednak przez prawie cały 2012 rok utrzymywał się na poziomie nieco wyższym niż w poprzednim roku (od 0,2 do 0,6 punktu procentowego). Analogicznie jak w roku 2011 wzrost liczby osób bezrobotnych w 2012 r. nastąpił w miesiącach styczeń, luty, marzec, listopad i grudzień, co pozostaje w związku ze specyfiką lokalnego rynku pracy, który charakteryzuje się dużą sezonowością, głównie w sektorze turystyczno-gastronomicznym oraz budowlanym. Przez cały 2012 rok stopa bezrobocia nie spadła poniżej 10%. Na koniec 2012 roku stopa bezrobocia w powiecie cieszyńskim wynosiła 10,8 % (o 0,6 pkt. procentowego wyższa niż w roku 2011), w województwie śląskim – 11,1% (o 1 pkt. procentowy wyższa niż w roku 2011), a w Polsce 13,4% (o 0,9 pkt. procentowego wyższa niż w 2011r.).

Najmniej ofert pracy wpływa dla osób z wykształceniem wyższym, które najczęściej wykazują się większą aktywnością w poszukiwaniu zatrudnienia, często korzystając przy tym ze staży, szkoleń oraz wnioskując o jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Zauważyć także należy pewną tendencję związaną ze zgłaszanymi przez pracodawców ofertami pracy głównie na pracowników niewykwalifikowanych, sezonowych lub z wykształceniem zasadniczym zawodowym, natomiast kandydatów na stanowiska specjalistów, kadrę zarządzającą oraz pracowników wykwalifikowanych o określonych umiejętnościach pozyskują innymi sposobami (agencje pośrednictwa pracy, firmy consultingowe, prasa lokalna, strony internetowe).

W oparciu o dane statystyczne zauważyć można wzrost liczby osób długotrwale bezrobotnych (na koniec grudnia 2012 roku było to 3223 osób – 43,2%, podczas gdy w analogicznym okresie 2011 roku było to 2966 osoby – 42,2%). Stan taki jest spowodowany małą ilością ofert i nowotworzonych miejsc pracy, przez co osoby przez dłuższy czas pozostają w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy. Pracodawcy decydując się na zatrudnienie nowego pracownika, często wybierają osoby z relatywnie krótkimi okresami bierności zawodowej, u których na wyższym poziomie utrzymuje się motywacja do poszukiwania i podjęcia zatrudnienia. Spośród dwunastu gmin powiatu cieszyńskiego najwięcej osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy – 1624 (21,8%) na koniec grudnia 2012 roku było mieszkańcami Cieszyna, w dalszej kolejności pojawiła się gmina Skoczów – 1136 osób (15,2%), a na trzecim miejscu gmina Istebna – 652 osoby (8,7%).

Powiatowy Urząd Pracy za pomocą form takich jak: szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne czy staże prowadzi aktywizację osób bezrobotnych w celu maksymalizowania zatrudnialności. Usługi jak i instrumenty rynku pracy w głównej mierze skierowane są dla osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, które stanowią znaczący odsetek ogółu osób

bezrobotnych. Na koniec 2012 roku spośród 7458 osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Cieszynie 88,5% było osobami w szczególnej sytuacji na rynku pracy w rozumieniu art. 49 *Ustawy z 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy*. W analizowanym okresie ze staży skorzystało 577 osób, ze szkoleń 334 osoby (235 osób ze szkoleń realizowanych w formie grupowej oraz 99 osób ze szkoleń realizowanych w formie indywidualnej), 90 osób podjęło pracę w ramach umowy o doposażenie lub wyposażenie stanowiska pracy, 5 osób znalazło zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, a 24 osoby w ramach robót publicznych. W 2012 roku 131 osób otrzymało jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie wspiera lokalnych pracodawców poprzez pomoc w tworzeniu nowych miejsc pracy, oraz możliwość skorzystania z usług poradnictwa zawodowego w zakresie doboru kandydatów do pracy oraz indywidualnym rozwoju zawodowym. Istotnym działaniem ze strony Urzędu Pracy jest marketing usług rynku pracy poprzez organizację seminariów i konferencji skierowanych do partnerów na lokalnym rynku pracy. Począwszy od 2008 roku w ramach projektu „Nowa jakość – nowe możliwości” i jego kolejnych edycji, prowadzone jest zewnętrzne pośrednictwo pracy w ramach którego odwiedzani pracodawcy zostają zapoznani z działaniami prowadzonymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie. Wizyty pośredników zewnętrznych są bardzo istotnym elementem nawiązywania i podtrzymywania kontaktów z lokalnymi pracodawcami, stanowiącym jednocześnie wymóg standardów usług rynku pracy. W 2012 roku pośrednicy pracy oraz doradcy zawodowi odwiedzili 131 firm na terenie powiatu cieszyńskiego.

Dane, które są stosowane w materiale odzwierciedlają bezrobocie rejestrowane, a tak naprawdę trudno zweryfikować deklarowaną chęć czy gotowość do zatrudnienia. Struktura bezrobotnych ulega zmianom, a Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie wciąż aktywnie uczestniczy we wspieraniu procesów na lokalnym rynku pracy, tak by do pracodawców trafiali kandydaci zainteresowani zatrudnieniem i jednocześnie posiadający umiejętności, doświadczenie i kwalifikacje dopasowane do oczekiwań stawianych na lokalnym rynku pracy. Zaznaczyć także należy, iż w 2012 roku Urząd Pracy w Cieszynie dysponował znacznie ograniczonymi środkami finansowymi na aktywizację osób bezrobotnych. Zadaniem Urzędu Pracy jako instytucji zajmującej się procesami zachodzącymi na rynku pracy jest minimalizowanie negatywnych skutków wzrastającego bezrobocia poprzez aktywne wspieranie lokalnych pracodawców oraz osób bezrobotnych.

Sporządzili:

Arkadiusz Grygierek (Pośrednik pracy I stopnia)

Magdalena Wójcik (Doradca zawodowy I stopnia)